

Het voorkomen van *Scala clathrus* in Nederlandse wateren

door

B. J. J. R. WALRECHT

Tot heden verkeerde men in het onzekere omtrent het levend voorkomen van het Wenteltrapje, *Scala clathrus*, in de Nederlandse territoriale wateren. Ook daarbuiten kon men geen enkele vindplaats, waar de soort levend voorkwam, nauwkeurig aanwijzen.

Hoewel het aanspoelen van lege schelpen, die ongetwijfeld recent zijn, het vermoeden wettigde, dat het Wenteltrapje dicht bij de kust moet leven, kon men er niet achter komen, waar dat het geval is. Ook het vinden van een viertal horentjes met operculum: bij Scheveningen en IJmuiden (mededeling van A. BLOKLANDER), twee jonge exemplaren op Terschelling (KAAS & TEN BROEK, 1942, p. 158) bracht mij niet veel verder: de herkomst bleef onbekend.

Dit wil — zoals zal blijken — nog niet zeggen, dat de soort nimmer door vissers zou zijn opgehaald. Maar al is dit hoogstwaarschijnlijk meer dan eens gebeurd, de vissers hadden geen contact met hen, die zo'n feit konden publiceren.

Ik acht mij thans gelukkig een tipje van de sluier te kunnen oplichten. In Februari 1951 ontving ik van de heer D. BOM te Yerseke een Wenteltrapje, dat levend was opgevist 2 à 4 m onder laagwater op de Bol van Lodijke in het oostelijk deel van de Oosterschelde. Het voorwerp met het operculum bevindt zich thans in het Zoölogisch Museum te Amsterdam. Dit exemplaar is mogelijk aangevoerd met Franse zaaioesters en wij moeten het dus nog met enige argwaan beschouwen, alvorens het echt inlands te noemen.

Na een oproep met bijgeplaatste afbeelding in de Provinciale Zeeuwse Courant van 24 Maart 1951, ontving ik van de echtgenote van een garnalenvisser uit Breskens, de heer WALBROEK, het bericht, dat haar man begin Maart 1951 zulk een horentje met operculum had opgevist in de Deurloo, dwars van Westkapelle, ongeveer 3 km zeewaarts, d.i. van de kust bekeken, tussen Zoutelande en Westkapelle, op 5 vaam diepte. Het schelpje, geheel vers en onbeschadigd, is thans in mijn bezit. Het is ongetwijfeld op Nederlands gebied verzameld.

Tenslotte bracht ik een bezoek aan de oud-visser JAC. v. D. VELDE. Deze deelde mij mede, dat hij reeds vele levende Wenteltrapjes had opgevist ± 3 mijl noord van de Zwarte ton no. 1 in de Deurloo.

Zijn vrouw vertelde, dat zij de horentjes niet had bewaard, omdat deze na enige tijd gingen stinken. Dit maakt het aannemelijk, ook zonder bewijsstuk, dat *Scala clatrus* op de gemelde plaats in groot aantal levend voorkomt. De diepte ter plaatse is ± 12 vaam. De afstand van de kust is te groot om deze plaats als Nederlands gebied te beschouwen.

Nu echter enkele plaatsen in en om Zeeland bekend zijn en de garnalenvissers zijn gealarmeerd, mag ik waarschijnlijk op meer opgaven, vergezeld van bewijsstuk, rekenen, waardoor eindelijk de sluier over het voorkomen van *Scala clatrus* geheel kan worden opgelicht.

Nog kan ik hieraan toevoegen, dat ANKEL, in Tierwelt der Nord- und Ostsee, Prosobranchia, 1936, blz. 49, als diepte opgeeft voor *Scala clatrus* 15 tot 70 m. In een nauw zeewater kanaal bij het Zoölogisch Station van Kristineberg aan de Gullmarfjord in Zweden vond deze schrijver levende Wenteltrapjes echter op een diepte van 2 tot 4 m (schriftelijke mededeling). In Boudarel, Les Richesses de la Mer, 1948, wordt als plaats van voorkomen de Laminaria-zone genoemd: „Commun dans la zone des Laminaires sur les côtes de la Manche et de l'Océan”. Ook de heer J. VAN DALSUM te Middelburg heeft een levend opgevist Wenteltrapje ontvangen uit de Ooster-Schelde. Nadere gegevens kon de visser niet verstrekken; ook waren de slak en het operculum door de laatste uit de schelp verwijderd.

Biezelinge, 31 Maart 1951.